

DECIZIA nr. 33/234
din 19 decembrie 2017

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării la capitolul respectării Deciziei nr. 16/101 din 21 iulie 2017

În cadrul ședinței publice din 27 septembrie 2017, prin Decizia nr. 23/155 (pct. 1), în baza Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, care prevede „*Monitorizarea respectării de către radiodifuzorii a asigurării accesului la informație pentru persoanele cu necesități speciale*”, ale prevederilor Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și ale Deciziei CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 – *Cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe audiovizuale și abrogarea Deciziei CCA nr. 21 din 26.02.2008*, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a decis monitorizarea posturilor de televiziune „Moldova-1, „Prime”, „Canal 2”, „Canal 3”, „CTC Mega”, „Euro TV”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „TV 8”, „Publika TV”, „N 4”, „TVC 21”, „Noroc”, „Accent TV”, „Orhei TV”, „Acasă în Moldova”, „ITV”, „Ren Moldova”, „RTR Moldova”, „Exclusiv TV”, „Bravo”, „NTV Moldova”, „Impact TV”, „TV Elita”, „SOR-TV”, „Studio-L”, „TV Drochia”, „TV-Prim”, „Media TV”, „TV-Găgăuzia” și „Canal Regional” la capitolul respectării prevederilor Deciziei CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 – *Cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe audiovizuale și abrogarea Deciziei CCA nr. 21 din 26.02.2008*, pe parcursul a 24 ore fiecare.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. Moldova-1 (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „*În buletinele de știri, în timpul interviewării persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora*”.
În cadrul subiectelor difuzate în jurnalul orei 21.00, prezentat în limbaj mimico-gestual (ora de difuzare 20:57:55), în timpul interviewării persoanelor nu au fost rostite și, în unele cazuri, afișate – numele, prenumele și funcția acestora. Astfel, în cadrul subiectului despre Forumul „Girls Go IT”, organizat pentru tinerele care manifestă un interes sporit pentru tehnologiile IT (ora de difuzare 21:07:57), la interviewarea președintelui Organizației Tekedu, Stela Iurașcu, a ministrului Sănătății și Muncii, Stela Grigoraș, și a ambasadoarei Austriei în Republica Moldova, Cristine Freilingner, nu au fost rostite numele, prenumele și funcțiile acestora.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „*Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video, cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora*”. Pe parcursul a 24 de ore, postul de televiziune „Moldova-1” a difuzat datele meteo fără a indica sursa folosită la prezentarea acestora (ora de difuzare 04:33:48; 07:04:30; 09:08:21; 13:09:43; 17:12:12; 19:34:59; 21:12:44 și 22:07:38).

II. Prime (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la pct. 4 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, începând cu 01 septembrie 2017, vor transmite zilnic câte un buletin de știri, între orele 17:00 și 23:00, în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz și prin semnal sonor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.* La 23.11.2017, postul de televiziune „Prime” a difuzat, între orele 17.00 și 23.00, două buletine de știri, fără a fi interpretate în limbajul mimico-gestual sau titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz. Un buletin de știri interpretat în limbaj mimico-gestual a fost difuzat la ora 14:59:10, însă radiodifuzorul nu a anunțat prin simbolul vizual corespunzător începerea acestuia, conform prevederilor pct. 2 din aceeași decizie: *„Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual (Anexa nr. 1) despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.*

III. Canal 2 (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 4 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, care difuzează buletine informative, începând cu 01 septembrie 2017, vor transmite zilnic câte un buletin de știri, între orele 17.00 și 23.00, în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz și prin semnal sonor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.* La 23.11.2017, postul de televiziune „Canal 2” a difuzat, în intervalul orelor 17.00 și 23.00, două buletine de știri, fără a fi interpretate în limbajul mimico-gestual sau titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz. Un buletin de știri interpretat în limbaj mimico-gestual a fost difuzat la ora 15:59:02, însă radiodifuzorul nu a anunțat prin simbolul vizual corespunzător începerea acestuia, conform prevederilor pct. 2 din aceeași decizie: *„Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual (Anexa nr. 1) despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.*
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”.* Postul de televiziune „Canal 2” a difuzat rubrica meteo, pe parcursul a 24 de ore, doar în format video, fără a indica sursa folosită la prezentarea acesteia (ora de difuzare: 02:20:04; 03:46:43; 04:13:23; 05:15:06; 06:38:47; 07:52:03; 08:22:21; 08:51:11; 09:51:45; 10:47:19; 11:48:46; 12:12:48; 13:12:35; 14:47:19; 15:46:58; 17:49:00; 18:13:43; 21:14:28).

IV. Canal 3 (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 2 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.* La 21.11.2017, între orele 17:00 și 23:00, au fost difuzate trei buletine informative titrate sincron, însă nici unul nu conținea simbolul vizual despre începerea

emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, sau avertizarea verbală despre începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „În buletinele de știri, în timpul interviului persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora”. În cadrul buletinului informativ din 21.11.2017:
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare 19:00:00) despre tragedia produsă la mina din satul Pașcani, care s-a soldat cu trei decedați. La interviul primarului satului Măgdăcești, Liuba Cojocar, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acesteia.
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare 19:00:00) despre o tânără care a fost privată de libertate de către un bărbat. La interviul ofițerului de presă de la Inspectoratul General de Poliție din mun. Chișinău, Natalia Stati, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acesteia.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”. La 21.11.2017, rubrica „Vremea” a fost difuzată doar în format video (orele de difuzare: 01:36:32; 02:41:28; 03:13:21; 05:22:22; 05:52:19; 06:24:11; 06:54:58; 11:13:16; 14:20:23; 17:15:30; 20:26:08; 22:42:18), fără a indica sursa folosită la prezentarea acesteia.

V. CTC Mega (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 4 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, care difuzează buletine informative, începând cu 01 septembrie 2017, vor transmite zilnic câte un buletin de știri, între orele 17:00 și 23:00, în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz și prin semnal sonor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”. La 23.11.2017, postul de televiziune „CTC Mega” a difuzat, între orele 17:00 și 23:00, două buletine informative (ora de difuzare: 19:00 și 20:30), însă nici unul dintre acestea nu a avut interpretare în limbajul mimico-gestual sau titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”. La 23.11.2017, rubrica „Meteo” a fost difuzată doar în format video (orele de difuzare: 09:20:32; 19:21:57; 20:52:49), fără a indica sursa folosită la prezentarea acesteia.
- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „În buletinele de știri, în timpul interviului persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora”. În buletinul informativ din 23.11.2017:
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare: 19:01:50) despre creditele bancare, care sunt folosite mai des de către moldoveni la achiziționarea unor mărfuri, prestări de servicii etc. La interviul mai multor persoane, precum Sachin Sachdev, stomatolog, Tatiana Vărlan, vânzătoare, și Viorel Gărbu, specialist economic, au fost omise rostirea numelor, prenumelor și funcțiile acestora.
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare: 19:09:29) despre un nou spot social de promovare a Moldovei. La interviul prin telefon a regizorului Viorel Mardare a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acestuia.

Prin scrisoarea nr. 40 din 14 decembrie 2017, „REAL RADIO” SRL a comunicat CCA că a luat cunoștință de abaterile atestate în raportul de monitorizare și a întreprins toate măsurile

necesare pentru a activa în concordanță cu legislația în vigoare. Astfel, din 04.12.2017, postul de televiziune „CTC Mega” a început deja difuzarea buletinului informativ de la ora 20:30 cu interpretare în limbaj mimico-gestual pentru persoanele cu deficiențe de auz. Totodată „REAL RADIO” SRL a precizat că, la difuzarea rubricii „Meteo” din data 23.12.2017, sursa nu a fost indicată din cauza unei erori tehnice, care, ulterior, a fost înlăturată. În ceea ce privește derogarea de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr.16/101 din 21.07.2017, atestată în cadrul buletinului din 23.11.2017, radiodifuzorul a menționat că informațiile cu privire la numele, prenumele și funcția persoanei intervievate a fost indicată. În opinia „REAL RADIO” SRL, rostirea acestora în buletinele de știri în timpul interviului ar influența știrea sub acest aspect, motiv pentru care radiodifuzorul propune schimbarea cuvântului „rostirea” în „prezentarea” sau „anunțarea”.

VI. PRO TV CHIȘINĂU (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „În buletinele de știri, în timpul interviului persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora”. În cadrul buletinului informativ din 21.11.2017:
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare 22:11:53) despre primii fulgi căzuți în nordul țării. La interviu prin telefon a șefului Centrului de Prognoze Meteo, Ghenadie Roșca, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acestuia.
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare: 22:15:34) despre renovarea Secției Endocrinologie de la Institutul Mamei și Copilului. La interviu prin telefon a șefului Secției Endocrinologie IMC, Andrian Chiriac, precum și a ministrului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Stela Grigoraș, a fost omisă rostirea numelor, prenumelor și funcțiile acestora.
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare: 22:15:34) despre doi tineri orfani din satul Oxentea, Dubăsari, care primesc ajutoare de la oameni. La interviu prin telefon a primarului Oxentea, Valeriu Rusu, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acestuia.

VII. Jurnal TV (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 2 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”. La 23.11.2017, între orele 17:00 și 23:00, au fost difuzate 2 buletine informative titrate sincron, însă nici unul nu conținea simbolul vizual despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron sau avertizarea verbală despre începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere.
- **Derogări de la prevederile pct. 5 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Titrele trebuie să corespundă următoarelor cerințe: să corespundă cu esența și imaginile difuzate”. Titrele din cadrul buletinului informativ din 23.11.2017 (ora de difuzare: 17:00, 19:00), nu corespundeau cu esența și imaginile difuzate.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”. La 23.11.2017, rubrica „Meteo” a fost difuzată doar în format video (orele de difuzare: 14:59:04; 17:11:08; 19:48:21).

Prin scrisoarea nr. 47-EX/RA din 14 decembrie 2017, ÎCS „REFORMA ART” SRL a comunicat CCA următoarele:

- „Acționând în direcția respectării stricte a reglementărilor citate, noi am determinat buletinul de la ora 17:00 ca fiind destinat și persoanelor cu deficiențe de auz, asigurând titrarea sincronă a acestuia. Cu regret, din motivul preluării recente a licenței de emisie nu s-a reușit finisarea operațiunii de creare a pachetului grafic aferent simbolului vizual despre începerea emisiunii difuzate prin titrare sincronă, omisiune care deja este remediată;
- În același timp, încercăm să asigurăm o titrare sincronă parțială și a buletinelor de știri și de la orele 19.00 și 23.00, doar că softul nu permite titrarea integrală a acestuia, ci doar a unei durate de 15 min. maxim. În aceste împrejurări constatăm că alegațiile din Raport referitoare la presupusele derogări de la prevederile pct. 5 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 în partea necoincidenței titrelor în buletinul de la ora 19:00 nu ne poate fi imputat, atât timp cât, de fapt, am asigurat titrarea corespunzătoare în cadrul buletinului de la ora 17:00, respectând minimul prescris de CCA;
- Cât privește prognoza meteo, informăm că pe parcursul zilei postul nostru difuzează mai multe buletine meteo, alternându-le, unele doar cu video și prezentare grafică, altele și cu audio. În opinia noastră, normele reglementate de CCA prin decizia indicată mai sus nu ne obligă ca toate buletinele meteo să fie și difuzate și în variantă audio, ci doar unele”.

VIII. TV 8 (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 2 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual (Anexa nr. 1) despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”. La 21.11.2017, postul de televiziune „TV 8” nu a informat telespectatorii printr-un simbol vizual despre începerea emisiunii difuzate cu limbaj mimico-gestual, totodată, lipsește avertismentul verbal, destinat persoanelor cu deficiențe de vedere, despre începerea buletinului informativ de la ora 22:47:40.
- **Derogare de la pct. 5 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Titrele trebuie să corespundă următoarelor cerințe: - să fie amplasate în partea de jos a ecranului, - să aibă o mărime citibilă, - să fie cu o viteză medie de rulare, - să corespundă cu esența și imaginile difuzate, - literele să fie puțin mai îngroșate de culoare albă, având un contur de culoare neagră”. În cadrul buletinului informativ de la ora 22:47:40, titrele au fost prezentate pe fundal roșu, cu litere mărunte, de culoare albă, fără contur.
- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „În buletinele de știri, în timpul interviului persoanelor, trebuie să fie rostit numele, prenumele și funcția acestora”. În buletinul informativ de la ora 22:47:40, în cadrul mai multor subiecte, persoanelor intervievate nu le-a fost rostit numele, prenumele și funcția acestora:
 - (23.03:13) „Modernizată cu banii României”, despre modernizarea Secției de Endocrinologie din IMPS Institutul Mamei și Copilului cu suportul Guvernului României – au fost intervievate Sergiu Gladun, director al IMPS Institutul Mamei și Copilului; Adrian Chiriac, șef Secția Endocrinologie, și Stela Grigoraș, ministru al Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
 - (23.13:47) „Scandal la școala de hipism”, sunt prezentate acuzații despre mai multe ilegalități la adresa fostului director de către angajați – au fost intervievați Valeriu Papanaga, președinte al Clubului de Hipism „Avangard”; Alexandru Josan, directorul Clubului „Imperial”, și Marina Zaharia, vicepreședinte al Federației de Hipism.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea

acestora”. La 21.11.2017, postul de televiziune „TV 8” a difuzat rubrica meteo doar în format video, fără sursa de prezentare a acesteia (02:59:00, 05:16:32, 07:03:35, 19:34:47, 21:21:19, 23:22:56).

IX. Publika TV (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 4 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 (completată și modificată prin Decizia CCA nr. 25/177 din 10 octombrie 2017):** „Radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, care difuzează buletine informative, începând cu 01 septembrie 2017, vor transmite zilnic câte un buletin de știri, între orele 17.00 și 23.00, în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz și prin semnal sonor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”. Postul de televiziune „Publika TV” nu a difuzat între orele 17.00 și 23.00 niciun buletin de știri în limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video, cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”. Postul de televiziune „Publika TV” a difuzat datele meteo, pe parcursul a 24 de ore, doar în format video (ora de difuzare: 02:20:04; 03:46:43; 04:13:23; 05:15:06; 06:38:47; 07:52:03; 08:22:21; 08:51:11; 09:51:45; 10:47:19; 11:48:46; 12:12:48; 13:12:35; 14:47:19; 15:46:58; 17:49:00; 18:13:43; 21:14:28).

Prezent în cadrul ședinței publice, reprezentantul postului de televiziune „Publika TV” a declarat că grila postului este una dinamică și, întrucât sunt o televiziune de știri, de multe ori au loc schimbări pe parcursul difuzării buletinului informativ. Totodată, reprezentantul „Publika TV” a specificat că încearcă să acopere această necesitate prin altă formă, cum ar fi: burtierele explicative, introducerea crawl-urilor care repetă pe scurt cele mai importante știri, astfel încât și persoanele cu deficiențe de auz să aibă posibilitatea să vadă care sunt cele mai importante știri din Republica Moldova. Tot în acest sens, acesta a declarat că nu exclude posibilitatea ca buletinul informativ să fie interpretat în limbaj mimico-gestual în pofida faptului că pe piață nu există mulți specialiști calificați în acest domeniu.

X. N 4 (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

În perioada de raport, postul de televiziune „N 4” nu a comis abateri de la prevederile Deciziei CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 *Cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și vâz la serviciile de programe.*

XI. TVC 21 (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „În buletinele de știri, în timpul interviului persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora”. În cadrul buletinului informativ din data de 23.11.2017:
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare: 19:45:20) despre repararea celei de a doua piste de zbor de la Aeroportul Internațional Chișinău. La interviu directorului Avia Invest, Petru Jardan, a ministrului Economiei și Infrastructurii, Octavian Calmâc, precum și a managerului Proiecte Strabag, Jakub Iurga, au fost omise rostirea numelor, prenumelor și funcțiile acestora.
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare: 19:48:49) în care se menționează că persoanele cu deficiențe de vedere din Republica Moldova vor putea să-și comercializeze mărfurile în magazinele sociale deschise de Partidul Nostru. La interviu președintelui

Asociației Nevăzătorilor din Moldova, Dumitru Sclifos, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acestuia.

Prin scrisoarea nr. 21-12/18 din 18 decembrie 2017, postul de televiziune „TVC 21” a comunicat Consiliului că a luat act de abaterile menționate în raport și s-a conformat prevederilor pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 *Cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe.*

XII. Accent TV (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”. La 21.11.2017, rubrica „Meteo” a fost difuzată doar în format video (orele de difuzare: 00:26:42; 03:29:39; 04:48:40; 06:30:01; 09:27:11; 12:19:47; 15:23:23; 18:25:24; 20:28:21; 22:04:00).*

Prin scrisoarea f/nr. din 13 decembrie 2017, „TELESISTEM TV” SRL a comunicat CCA:

- *„Postul de televiziune „Accent TV” a lansat prognoza meteo în format audio imediat cu intrarea în vigoare a prevederilor normative de protecție a persoanelor cu deficiențe de auz și văz;*
- *Totodată, din cauza problemelor cu păstrarea arhivei video Vă anexăm drept dovadă înregistrarea video a prognozei meteo, sonorizate de către crainic, din 02.10.2017. După aceasta, la sfârșitul lunii noiembrie sonorizarea a fost suspendată pentru o săptămână, din motiv că se schimba „vocea” prognozei meteo. Anume în această perioadă a fost efectuată monitorizarea, a cărei rezultate sunt prezentate Consiliului. La moment, prognoza meteo se difuzează atât în format video, cât și audio”.*

Direcția monitorizare TV a verificat înregistrările video ale buletinului meteo în limbile română și rusă, prezentate drept anexă de către postul de televiziune „Accent TV” și a atestat că buletinele sunt prezentate atât în format audio, cât și video. Este de menționat însă, că la prezentarea acestuia nu este indicată sursa utilizată.

XIII. Orhei TV (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

Rezultatele monitorizării au atestat că pe data de 21 noiembrie 2017, postul de televiziune „Orhei TV” nu a difuzat programe audiovizuale cu caracter informativ.

XIV. ITV (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”. La 21.11.2017, rubrica „Meteo” a fost difuzată doar în format video (orele de difuzare: 00:29:39; 06:20:15; 07:27:11; 09:00:52; 13:00:24; 14:47:26; 15:53:28; 21:41:13; 22:56:51).*

Prin scrisoarea f/nr. din 11 decembrie 2017, „MEDIA PRO GROUP” SRL a comunicat CCA că postul de televiziune „ITV” a luat imediat în considerație recomandările menționate în raportul de monitorizare. Astfel, „Prognoza Meteo” este difuzată nu doar video, dar și sonor, iar sursa folosită la prezentarea acesteia a fost conturată cu culoare neagră.

XV. Ren Moldova (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 4 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova, începând cu 01 septembrie 2017, vor transmite zilnic câte un buletin de știri, între orele 17:00 și 23:00, în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz și prin semnal sonor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.* La 23.11.2017, postul de televiziune „Ren Moldova” a difuzat, între orele 17.00 și 23.00, 2 buletine de știri, fără a fi interpretate în limbaj mimico-gestual sau titrare sincron pentru persoanele cu deficiențe de auz. Totodată, este de menționat că două buletine de știri interpretate în limbajul mimico-gestual au fost difuzate la orele 12:06:16 și 16:29:32, însă radiodifuzorul nu a anunțat prin simbolul vizual corespunzător începerea acestora, conform prevederilor pct. 2 al aceleiași decizii: *„Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual (Anexa nr. 1) despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere”.*
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video, cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora”.* La 23.11.2017 au fost difuzate 3 buletine meteo (09:12:01, 19:20:30, 22:47:14) la a căror prezentare nu a fost indicată sursa. Este de specificat că buletinele meteo au fost difuzate atât în format audio, cât și video, însă insuficient de complet. Astfel, pe ecran sunt prezentate doar gradele ce indică temperatura, însă fără specificarea țării sau regiunii, fapt ce creează o dificultate persoanelor cu deficiențe de auz de a primi o informație completă despre starea vremii.

XVI. RTR Moldova (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„În buletinele de știri, în timpul interviuării persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora”.* În buletinul informativ din 21.11.2017:
 - A fost difuzat un subiect (ora de difuzare 19:41:03) despre modernizarea și repararea drumurilor în orașul Orhei. La interviuarea președintelui raionului Orhei, Golub Tudor, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acestuia.
 - În subiectul (ora de difuzare:19:43:19) despre repararea drumului central din orașul Vulcănești, la interviuarea reprezentantului Consiliului raionului Vulcănești, Jelez Boris, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acestuia.
 - În subiectul (ora de difuzare:19:44:23) despre repararea acoperișului școlii muzicale din orașul Vulcănești, la interviuarea directorului Maria Cerneva, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acesteia.
 - În subiectul (ora de difuzare:19:45:48) despre repararea acoperișurilor caselor din orașul Bălți, la interviuarea șefei Direcției de Producere și Exploatare a Fondului Locativ a orașului Bălți, Tatiana Chiaburu, a fost omisă rostirea numelui, prenumelui și funcției acesteia.

XVII. Exclusiv TV (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** *„În buletinele de știri, în timpul interviuării persoanelor, trebuie să fie rostite numele, prenumele și funcția acestora”.* La 23.11.2017, în cadrul buletinului informativ de la ora 16:59:48, destinat persoanelor cu deficiențe de auz și văz, la difuzarea subiectului

„Complex sportiv în Congaz” nu au fost rostite numele, prenumele și funcția persoanelor intervievate (Mihail Esir, primarul satului Congaz, și Dmitri Esir, directorul școlii sportive din satul Congaz).

Prin scrisoarea nr. 811-112EM din 11 decembrie 2017, PP „Exclusiv-Media” SRL a comunicat CCA că a examinat raportul de monitorizare al postului de televiziune „Exclusiv TV” cu privire la „*Monitorizarea respectării de către radiodifuzori a asigurării accesului la informație pentru persoanele cu necesități speciale*” și a întreprins măsurile necesare pentru a exclude pe viitor astfel de abateri.

XVIII. NTV Moldova (perioada de monitorizare: 23.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 7 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „*În buletinele de știri, în timpul intervievării persoanelor, trebuie să fie rostit numele, prenumele și funcția acestora*”. În buletinul informativ din 23.11.2017 fost difuzat un subiect (ora de difuzare 17:02:53) despre construcția unui complex sportiv în satul Congaz, la intervievarea primarului satului Congaz, Mihail Eșir, precum și a directorului școlii sportive din sat, Dmitri Eșir, au fost omise rostirea numelor, prenumelor și funcțiile acestora.

Prin scrisoarea nr. 801-112EM din 11 decembrie 2017, PP „Exclusiv-Media” SRL a comunicat CCA că a examinat raportul de monitorizare al postului de televiziune „NTV Moldova” cu privire la „*Monitorizarea respectării de către radiodifuzori a asigurării accesului la informație pentru persoanele cu necesități speciale*” și a întreprins măsurile necesare pentru a exclude pe viitor astfel de abateri.

XIX. Canal Regional (perioada de monitorizare: 21.11.2017)

- **Derogări de la prevederile pct. 2 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „*Radiodifuzorii trebuie să informeze telespectatorii printr-un simbol vizual despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, totodată vor avertiza verbal începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere*”. La 21.11.2017, între orele 17:00 și 23:00, au fost difuzate 5 buletine informative titrate sincron, însă nici unul nu conținea simbol vizual despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, sau avertizarea verbală despre începerea programelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere.
- **Derogări de la prevederile pct. 8 din Decizia CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017:** „*Posturile de televiziune vor difuza prognoza meteo atât în format video cât și audio. Radiodifuzorii, după fiecare buletin meteo, vor indica sursele folosite la prezentarea acestora*”. La 21.11.2017, rubrica „Meteo” a fost difuzată fără a fi indicată sursa folosită la prezentarea acesteia (orele de difuzare: 01:46:44; 02:44:29; 04:16:44; 05:16:32; 07:46:27; 08:44:15; 10:15:53; 11:16:05; 13:46:05; 14:43:44; 16:15:30; 17:14:58; 19:38:44; 20:36:17; 22:10:45; 23:10:55).

În cadrul dezbaterilor publice, președintele CCA, Dragoș Vicol, a menționat că monitorizarea respectării de către radiodifuzori a asigurării accesului la informație pentru persoanele cu necesități speciale se încadrează în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, fiind un subiect deosebit de important și, în același timp, sensibil pentru public. Radiodifuzorii au obligația de a fi competitivi, iar scopul este de a atrage o audiență cât mai vastă. Astfel, radiodifuzorii ar trebui să fie competitivi și din poziția atragerii persoanelor cu nevoi speciale, fiindcă există o categorie importantă în societatea noastră care trebuie să aibă

aceleași drepturi și același acces la serviciile audiovizuale precum o au și ceilalți consumatori de programe. În acest sens, președintele CCA a punctat îndatoririle radiodifuzorilor în vederea asigurării incluziunii sociale referitor la obligativitatea de asigurare a condițiilor de accesibilitate la programele TV. Așadar, radiodifuzorii vor realiza zilnic câte un buletin de știri, între orele 17.00 și 23.00, în limbajul mimico-gestual sau prin titrare sincron în limba română pentru persoanelor cu deficiențe de auz și prin semnal sonor pentru persoane cu deficiențe de vedere. Despre începerea emisiunilor difuzate cu limbaj mimico-gestual sau prin titrare sincron, telespectatorii vor fi informați printr-un simbol vizual. Titrele inserate în aceste programe vor fi amplasate în partea de jos a ecranului, vor avea o mărime citibilă, cu o viteză medie de rulare și vor corespunde cu esența și imaginile difuzate. Este esențial ca în buletinele de știri, în timpul interviului persoanelor, să fie rostit numele, prenumele și funcția acestora. Prognoza meteo va fi difuzată atât în format video, cât și audio. În limbajul semnelor vor fi difuzate și programele de importanță majoră sau rezumatele acestora, mesajele de urgență, de securitate sau sănătate publică.

La rândul său, Olga Guțuțui, membru CCA, a declarat că rezultatele monitorizării coincid cu cele examinate la 21 ianuarie 2017, care au atestat că unii radiodifuzori, care nu s-au conformat normelor legale la acea etapă, continuă să încalce legislația audiovizuală și în prezent. Drept exemplu sunt aduse posturile de televiziune „Publika TV” și „CTC Mega”, care nu difuzează și nu au difuzat nici în 2016 buletine de știri interpretate în limbaj mimico-gestual sau titrare sincron. Posturile de televiziune „Prime”, „Canal 2” și „Ren Moldova” au avut câte un buletin de știri, însă nu în orele de maximă audiență, acestea fiind plasate ca și în anul precedent, la orele 12:00, 14:00 și 15:00. În acest context, Olga Guțuțui, membru CCA, a propus ca aceste posturi să fie sancționate.

De altă părere este Olga Barbălată, membru CCA, care a declarat că postul de televiziune „Prime” difuzează la ora 15:00 un buletin de știri în limbaj mimico-gestual, care este mult mai mult decât titrare crawl, care se dă pe burtieră. De asemenea, Olga Barbălată a mai specificat că la luarea unei decizii este necesar să se țină cont și de faptul că în prezent există maximum 17 interpreți în limbaj mimico-gestual.

Pentru că este un prim exercițiu de monitorizare la acest capitol, membrii CCA au decisa atenționarea posturilor TV asupra respectării cu strictețe și maximă responsabilitate a Deciziei CCA nr. 16/101 din 21 iulie 2017 – *Cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe audiovizuale.*

În conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

1. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.
2. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE
Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dragoș VICOL